

TAKI PEJZAŻ

PIOSENKI EWY DEMARCZYK W MALARSTWIE MARCINA TELEGI

Wystawa

**„Taki pejzaż — piosenki Ewy Demarczyk
w malarstwie Marcina Telegi”**

zrealizowana dzięki wsparciu Fundacji Niepodległości

Esej krytyczny: Lechosław Lameński

Redakcja katalogu: Maciej Szymczak

Fotografie obrazów: Maciej Szymczak

Projekt katalogu: Jacek Wójcik / ARFA

Skład i druk: ARFA S.C.

ul. Wojciechowska 9

20-704 Lublin

Copyright: Fundacja Niepodległości 2015

TAKI PEJZAŻ

PIOSENKI EWY DEMARCZYK W MALARSTWIE MARCINA TELEGI

Szanowni Państwo!

Prezentujemy Państwu katalog obrazów Marcina Telegi.

W mojej skromnej ocenie kolekcjonera jest to jeden z ciekawszych współczesnych malarzy w naszym kraju.

Cykl prezentowanych obrazów wpisuje się w artystyczny dialog łączący wspaniałych polskich poetów

(m.in. Mirona Białoszewskiego, Julina Tuwima, Andrzeja Szmidta, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego)

ze znakomitymi polskimi kompozytorami

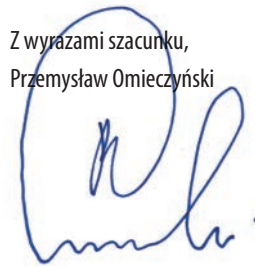
Zygmuntem Koniecznym i Andrzejem Zaryckim

oraz absolutnie zjawiskową piosenkarką Ewą Demarczyk.

Obrazy te są owocem prawie dwuletniej pracy artysty, który do biegnącej przez naszą historię pięknej rozmowy, jednoczącej poezję, kompozycję i wokalistykę — jako swój głos dołączył teraz malarstwo

Zapraszam serdecznie do kontemplacji tej sztuki na wernisażu i wystawie.

Z wyrazami szacunku,
Przemysław Omiecznyński

Marcin Andrzej Telega

Urodzony w 1976 roku w Przeworsku. Profesjonalną edukację artystyczną rozpoczyna w roku 1991 w Liceum Sztuk Plastycznych w Tarnowie (profil meblarstwo artystyczne). Od zakończenia szkoły średniej tj. 1996 pracuje jako renowator mebli antycznych.

W roku 2001 rozpoczyna studia na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie na wydziale malarstwa. Studia i praca dyplomowa (w roku 2007) pod kierunkiem prof. Stanisława Rodzińskiego.

Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków.

Ważniejsze wydarzenia w życiu artystycznym:

- Indywidualna wystawa w ramach roku polskiego w Niemczech Geilenkirchen Deutschland, 2005
- Indywidualna wystawa w galerii „Gołogórski”, Kraków, 2011
- Indywidualna wystawa pt. „W starym domu”, Muzeum w Przeworsku, 2012.
- Udział w zbiorowej wystawie, Nordart 2012 w Niemczech
- Indywidualna wystawa pt. „Wieczna tęsknota” galeria „Onamoto” Kraków, 2013

Strona internetowa:

www.marcin-telega.com

Taki pejzaż... to właśnie ta snująca się w nieznaną piosenka o tęsknym klimacie i dziwnym tekście była pierwszym utworem Ewy Demarczyk, który stał się moją malarską inspiracją. Towarzyszyła mi ta piosenka często podczas malowania, słuchałem jej, nuciłem... brzmiało to może śmiesznie, ale zawsze pomagało mi zestroić się z jej klimatem, by przenieść go potem na płótno. Widzieć pejzaże — tęskne i dziwne... Kształt *Takiego pejzażu* malował się często w mojej głowie. Zawsze był inny... zawsze się zmieniał, żył... Przewijały się takie różne pejzaże... Pojawiały się dziwne postacie, zmieniała się pogoda, światło pojawiało się i znikało. Atmosfera ciągle była ta sama: tajemnicza, snująca się, przemieniająca się z delikatnej i subtelnej w pełną moc, wręcz przerażającą. Pewnego dnia trafiłem na spotkanie, w trakcie którego w tle rozbrzmiewały piosenki Ewy Demarczyk, w tym *Taki pejzaż*. Wtedy postanowiłem, że namaluję obraz do tej właśnie piosenki. Ale usłyszałem tam też inne utwory i uznałem, że również one świetnie nadają się do tego by je ukonkretnić, przenieść na płótno: *Niebo złote, Tomaszów, Cyganka, Rebeka*... W głowie pojawiały się kolejne obrazy, kolejne takie pejzaże. Coraz śmielej myślałem o tym, żeby namalować cały cykl obrazów zainspirowanych piosenkami niezwykłej artystki Piwnicy pod Baranami. Tak zaczęła się moja dwuletnia malarska przygoda z utworami Ewy Demarczyk.

Przygoda pełna malarskich wyzwań i twórczego bólu. Przekładanie obrazów z zamysłu, jaki pojawia się w głowie, na płótno — zawsze było dużym wyzwaniem. Wymagało ode mnie specyficznego warsztatu, a także dobrego przygotowania. Czas malowania poprzedzony był poszukiwaniem modeli, strojów, rekwizytów, pejzaży... Choć one wciąż tkwiły w głowie... Chciałbym, aby projekt *Piosenki Ewy Demarczyk w malarstwie Marcina Telegi* był moim osobistym hołdem dla jej twórczości, którą traktuję jako nasz narodowy skarb. Niech będzie też pretekstem do spotkania muzyki, słów i obrazu. Bo przecież w pejzażu wszystko to jest obecne... Wykonanie tego projektu nie byłoby możliwe, gdyby nie opieka, jaką roztoczył nad malarzem i jego twórczością mecenas sztuki — Przemysław Omieczynski.

Przemku, dziękuję Ci bardzo za to, że umożliwiłeś mi przeżycie tej wspaniałej malarskiej przygody.

Lechosław Lameński

Czy można namalować śpiewane poezje?

Marcin Telega podjął się zadania niezwykle trudnego, wręcz niewykonalnego. Postanowił namalować cykl dwunastu obrazów, dla których inspiracją były śpiewane przez Ewę Demarczyk — „Czarną Madonę” polskiej piosenki poetyckiej lat 60. i 70. XX wieku, wiersze naszych wybitnych twórców.

Pomysł nie jest nowy. Wystarczy przypomnieć, że już ponad sto lat temu litewski malarz i kompozytor Mikalojus Konstanty Čiurlonis, nota bene uczeń warszawskiej Szkoły Sztuk Pięknych, namalował całą serię obrazów bliskich abstrakcji, mających być — w zamyśle ich autora — plastyczną transpozycją jego własnych kompozycji muzycznych. Z kolei zaledwie kilkanaście lat temu (1999-2003) podobnego zadania podjął się Jerzy Duda-Grac, absolwent krakowskiej filii ASP w Katowicach, który namalował liczący aż 313 obrazów cykl, będący malarską interpretacją wszystkich utworów Fryderyka Chopina.

A teraz wyzwanie podjął Marcin Telega. Mimo stosunkowo młodego wieku (za rok ukończy 40 lat), jest już malarzem dojrzałym o dobrym przygotowaniu warsztatowym, dużej wrażliwości i wyobraźni. Dla piszącego te słowa jest przede wszystkim malarzem mocno osadzonym w realiach środowiska krakowskiego (uzyskał dyplom miejscowej ASP w pracowni Stanisława Rodzińskiego), jego tradycji malarstwa realistycznego sięgającej XIX wieku. Nic więc dziwnego, że są to obrazy

przedstawiające, balansujące na pograniczu świata realnego i wizji sennych, w których częstym elementem, zabiegiem formalnym, jest stosowanie kilku stop-klatek, w ukazywaniu postaci kobiet, uosabiających bohaterki poszczególnych utworów, w różnych fazach ruchu. W efekcie *Ostatnie tango* (z sensualistycznym aktem, którego nie powstydziliby się Jacek Malczewski), *Grande Valse Brillante*, *Pocałunki*, *Cyganka*, *Karuzela z Madonnami*, a także *Babuni* (światny, skromny portret, reprezentujący to co było najlepsze w tej materii w naszym malarstwie w czasach Henryka Rodakowskiego) *Tomaszów* i nawet największy obraz cyklu, tryptyk *Taki pejzaż* — to płótna w których zmateriałizował się nieuchwytny, upływający nieubłaganie czas oraz towarzyszące mu dźwięki. Wyczuwalna we wszystkich kompozycjach nostalgia, tęsknota za tym co było i minęło, podana w mocnej, wręcz mrocznej gamie kolorystycznej (z nielicznymi wyjątkami, zwłaszcza w wyjątkowo pogodnym i optymistycznym płótnie *Groszki i róże*), czynią z całego cyklu całość o ogromnym ładunku emocjonalnym.

Ale obrazy, różnej wielkości i nastroju, zdają się łączyć w jedną spójną całość dopiero wówczas, gdy przy ich oglądaniu towarzyszy nam przejmująca muzyka i głos Ewy Demarczyk. Wówczas *Karuzela z Madonnami* rzeczywiście zdaje się wirować w bliżej niedookreślonej przestrzeni, a dama w czarnej sukni z *Grande Valse Brillante* płynie z gracją po parkiecie wspaniałej sali balowej anonimowego pałacu. Ale czy tak jest rzeczywiście, o tym zadecyduje już wrażliwość każdego widza z osobna.

Niebo złote ci otworzę / Wiersze Baczyńskiego

Niebo złote ci otworzę,
w którym ciszy biała nić
jak ogromny dźwięków orzech,
który pęknie, aby żyć
zielonymi listeczkami,
śpiewem jezior,
zmierzchu graniami,
aż ukaże jądro mleczne ptasi świst.

Jeno wyjmij mi z tych oczu
szkło bolesne — obraz dni,
które czaszki białe toczy
przez płonące łąki krwi.
Jeno odmień czas kaleki,
zakryj groby płaszczem rzeki,
zetrzyj z włosów pył bitewny,
tych lat gniewnych
czarny pył.

Kto mi odda moje zapatrzenie
i ten cień, co za tobą odszedł?
Ach, te dni jak zwierzęta mrużąc,
jak rośliny są — coraz młodsze.
I niedługo już — tacy maleńcy,
na łupinie z orzecha stojąc,
popłyniemy porom na opak
jak na przekór wodnym słońcom.

i tak w wodę się chyląc na przemian
popłyniemy nieostrożnie w zapomnienie,
tylko płakać będą na ziemi
zostawione przez nas nasze cienie.

Ziemię twardą ci przemienię
w mleczów miękki płynny lot,
Wyprowadzę z rzeczy cienie,
które prężą się jak kot,
Futrem iskrząc zwiną wszystko
W barwy burz,
w serduszka listków,
w deszczu siwy splot.

Jeno wyjmij mi z tych oczu
szkło bolesne — obraz dni,
które czaszki białe toczy
przez płonące łąki krwi.
Jeno odmień czas kaleki,
zakryj groby płaszczem rzeki,
zetrzyj z włosów pył bitewny,
tych lat gniewnych
czarny pył.

Długą wijącą się wstęgą głos ciepły w powietrzu stygnie,
aż jego dosięgnię w zmroku i szept przy ustach usłyszysz.
„Kochany” — szumi piosenka i głowę owija mu, dzwoni
jak włosów miękki smuga, lilie z niej pachną tak mocno,
że on, pochylony nad śmiercią, zaciska palce na broni,
i wstaje i jeszcze czarny od pyłu bitwy — czuję,
że skrzypce grają w nim cicho, więc idzie ostrożnie powoli,
jakby po nici światła, przez morze szumiące zmroku
i coraz bliższa jest miękkość podobna do białych obłoków,
aż się dopełnia przestrzeń i czuje jej głos miękki
stojący w ciszy olbrzymiej na wyciągnięcie ręki.
„Kochany” — szumi piosenka, więc wtedy obejmą ramiona

Las nocą rośnie. Otchłań otwiera
usta ogromne, chłonie i ssie.
Przeszli, przepadli; dym tylko dusi
i krzyk wysoki we mgle, we mgle.

Jeno wyjmij mi z tych oczu
szkło bolesne — obraz dni,
które czaszki białe toczy
przez płonące łąki krwi.
Jeno odmień czas kaleki,
zakryj groby płaszczem rzeki,
zetrzyj z włosów pył bitewny,
tych lat gniewnych
czarny pył.

Słowa: Krzysztof Kamil Baczyński
(na podstawie wierszy:

– Niebo złote ci otworzę – Pioseneczka – Z lasu – Gdy za powietrza...)
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Niebo złote ci otworzę...

110×140 cm, olej na płótnie, 2013

Tomaszów

A może byśmy tak, najmilszy,
wpadli na dzień do Tomaszowa?
Może tam jeszcze zmierzchem złotym
ta sama cisza trwa wrześniowa...

W tym białym domu, w tym pokoju
gdzie cudze meble postawiono,
musimy skończyć naszą dawną
rozmowę, smutnie nie skończoną.

Więc może byśmy tak, najmilszy,
wpadli na dzień do Tomaszowa?
Może tam jeszcze zmierzchem złotym
ta sama cisza trwa wrześniowa...

Jeszcze mi tylko z oczu jasnych
spływa do warg kropelka słońca,
a ty mi nic nie odpowiadasz
i jesz zielone winogrona.

Ten biały dom, ten pokój martwy
do dziś się dziwi, nie rozumie...
Wstawili ludzie cudze meble
i wychodzili stąd w zadumie.

A przecież wszystko tam zostało!
Nawet ta cisza trwa wrześniowa...
Więc może byśmy tak, najmilszy,
wpadli na dzień do Tomaszowa?

Jeszcze ci wciąż spojrzeniem śpiewam:
Du holde Kunst... — i serce pęka!
I muszę jechać... więc mnie żegnasz,
lecz nie drży w dłoni mej twa ręka.

I wyjechałam, zostawiłam,
jak sen urwała się rozmowa.
Błogosławiłam, przeklinałam:
Du holde Kunst! Więc tak? Bez słowa?

A może byśmy tak, najmilszy,
wpadli na dzień do Tomaszowa?
Może tam jeszcze zmierzchem złotym
ta sama cisza trwa wrześniowa.

Jeszcze mi tylko z oczu jasnych
spływa do warg kropelka słońca,
a ty mi nic nie odpowiadasz
i jesz zielone winogrona...

Słowa: Julian Tuwim
(oryginalny wiersz: Przy okrągłym stole)
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Tomaszów
110×140 cm, olej na płótnie, 2013

Cyganka

Czaj piją mnisi, solą słodzą,
a z nimi droczy się Cyganka.

Siedzi Cyganka na pościeli,
raz w raz zalotnie okiem strzeli,
mizerne próśby mieląc w ustach.
Siedziała z nimi do zarania,
prosząc: „Podaruj, złoty panie,
choć szal, choć byle co, choć chustę. . .”

Co przeminęło, to nie wraca;
dębowy stół i nóż na tacy,
A w zamian chleba — jeź brzuchaty. . .
Nie mogli śpiewać mimo chęci
a więc przez okno, w kabłąk zgięci,
na dwór cisnęli się garbaty.

Minęło pół godziny. Czarne
garncami odmierzane ziarno
z wilgotnym chrzęstem żują konie.
Skrzypią wrzeczadze o świtanie,
turkocze zaprzęg na majdanie
i pierwsze ciepło czują dłonie.

Zgrzebne ciemności rzedną ranem;
To cienkusz kredą zabelany
szynkuje za darmochę nuda,
a poprzez półprzejrystą szmatkę
Sączy się z okna dnia serwatka
I miga w locie wrona chuda. . .

Czaj piją mnisi, solą słodzą

.....

choć szal, choć byle co, choć chustę. . .

Słowa: Osip Mandelsztam
Przekład: Jerzy Pomianowski
Muzyka: Andrzej Żarycki

Cyganka
120×140 cm, olej na płótnie, 2013

Rebeka

Ujrzałam cię po raz pierwszy w życiu
I serce me w ukryciu
Cicho szepnęło: to jest on!
Nie wiem dlaczego, wszak byłeś obcy,
Są w mieście inni chłopcy.
Ciebie pamiętam z tamtych stron.
Kupiłeś „Ergo” i w mym sklepiu,
Zawsze tak pełnym krzyku
Wszystko ucichło, nawet ja!
Mówiąc „adieu” ty się śmiałeś do mnie,
Ach, jak mi żał ogromnie,
Że cię nie znałam tego dnia . . .

O mój wymarzony,
O mój wytęskniony,
Nie wiesz przecież o tym ty,
Że w małym miasteczku
Za tobą ktoś wypłakał z oczu łzy . . .
Że jedna Rebeka
W zamyśleniu czeka,
Aż przyjedziesz po nią sam
I zabierzesz ją jako żonę swą
Hen, do pałacu bram . . .
Ten gwałt, ten blask, ten cud,
Ja sobie wyobrażam, Boże Ty mój!
Na rynku cały tłum,

A na mnie błyszczy biały weselny strój! . . .
O mój wymarzony,
O mój wytęskniony,
Czy ktoś kochał cię jak ja?
Lecz ja jestem biedna i to mój sen,
Co całe życie trwa . . .

Pamiętam dzień, było popołudnie,
Szłam umyć się pod studnię . . .
Tyś samochodem przybył raz,
Przy tobie siedziała ona,
Żona czy narzeczona,
Jakby przez mgłę widziałam was . . .
Coś zakręciło się w mojej głowie . . .
Mam takie słabe zdrowie . . .
W sercu ścisnęło coś na dnie
Padłam na bruk, tobie wprost pod nogi
Cucąc mnie, pełen trwogi,
„Co pani jest?” — spytałeś mnie . . .

O mój wymarzony,
O mój wytęskniony,
Nie wiesz przecież o tym ty,
Że w małym miasteczku
Za tobą ktoś wypłakał z oczu łzy . . .
Że jedna Rebeka

W zamyśleniu czeka,
Aż przyjedziesz po nią sam
I zabierzesz ją, jako żonę swą
Hen, do pałacu bram . . .
Ten gwałt, ten blask, ten cud,
Ja sobie wyobrażam, Boże Ty mój!
Na rynku cały tłum,
A na mnie błyszczy biały weselny strój! . . .
O mój wymarzony,
O mój wytęskniony,
Czy ktoś kochał cię jak ja?
Lecz ja jestem biedna i to mój sen,
Co całe życie trwa . . .

Słowa: Andrzej Włast
Muzyka: Zygmunt Białostocki

Rebeka
120×100 cm, olej na płótnie, 2014

Deszcze

Deszcz jak siwe łodygi, szary szum,
a u okien smutek i konanie.
Taki deszcz kocham, taki szelest strun,
deszcz — życiu zmiłowanie.

Dalekie pociągi jeszcze jadą dalej
bez ciebie. Cóż? Bez ciebie. Cóż?
w ogrodzie wód, w jeziora żalu,
w liście, w aleje szklanych róż.

I czekasz jeszcze? Jeszcze czekasz?
Deszcz jest jak litość — wszystko zetrze:
i krew z bojuwisk, i człowieka,
i skamieniałe z trwóg powietrze.

A ty u okien jeszcze marzysz,
nagrobku smutny. Czasu napis
spływa po mrocznej, głuchej twarzy,
może to deszczem, może łzami.

I to, że miłość, a nie taka,
i to, że nie dość cios bolesny,
a tylko ciemny jak krzyk ptaka,
i to, że płacz, a tak cielesny.

I to, że winy niepowrotne,
a jedna drugą coraz woła,
i to, jakbyś u wrót kościoła
widzenie miał jak sen samotne.

I stojąc tak w szeleście szklanym,
czuję, jak ląd odpływa w poszum.
Odejdą wszyscy ukochani,
po jednym wszyscy — krzyże niosąc,
a jeszcze innych deszcz oddali,
a jeszcze inni w mroku zginą,
staną za szkłem, co jak ze stali,
i nie doznani miną, miną.

I przejdą deszcze, zetną deszcze,
jak kosy ciche i bolesne,
i cień pokryje, cień omyje.
A tak kochając, walcząc, prosząc
stanę u źródeł — studni ciemnych,
w groźnym milczeniu ręce wznosząc,
jak pies pod pustym biczem głosu.

Nie pokochany, nie zabity,
nie napelniony, niedorzeczny,
poczuję deszcz czy płacz serdeczny,
że wszystko Bogu nadaremno.
Zostanę sam. Ja sam i ciemność.
I tylko krople, deszcze, deszcze
coraz to cichsze, bezbolesne.

Słowa: Krzysztof Kamil Baczyński
Muzyka: Zygmunt Koniczyny

Deszcze
120×100 cm, olej na płótnie, 2014

Czerwonym blaskiem otoczona / Ostatnie tango

Tancerką była w pewnym kabarecie
Rzeźbione kształty rozniecały szaf
Słynęła gwiazdą w całym modnym świecie
I w wielbicielach rozniecała żar
Gdy raz tańczyła tango swe na scenie
Pieszczotą ciała budząc pragnień kruż
Ujrzała kogoś blisko w jednej z łóż
On rzucił jej wiązankę róż.

Czerwonym blaskiem otoczona
Rozkosznie prężąc swe ramiona
Mknie lekko tańcem podniecona
Spowita w gazy mgłę . . .
Drga lekko wąż sieć tkaniny
Wzrok płonie, płoną ust rubiny
Jak zjawą z jakiejś cud krainy
Tańczyła tango swe.

Poznali się i wkrótce pokochali
I żyli z dala od życiowych scen,
Lecz choć na uczuć mknęli fali
Prysnęło nagle szczęście ich, jak sen . . .
On żonę miał, więc choć ją kochał dalej,
Postąpić musiał tak, jak honor chce.
„Najdroższa, przebac, jam postąpił źle!
Skłamałem, lecz kochałem Cię!”
Czerwonym blaskiem otoczona,
Rozkosznie prężąc swe ramiona,
Lśniąc bielą przecudnego łona
Tańczyła roniąc łzy.
„Ja wrócę, wierzaj mi dziewczyno,
Rozłąki krótkie dni przeminą,
Znów będziem pić rozkoszy wino
Skroś szczęścia złote sny” . . .

Przeminął rok rozłąki z ukochanym,
Chodziła blada, snując się jak cień,
I choć niejeden chciał być jej wybranym,
To pustką świecił dla niej każdy dzień.
Aż przyszedł list —
Ten list oczekiwany . . .
Rozrywa papier i bledną usta z róż,
Zdań krótkich parę:

„Rozbij złotą kruż!
Ja więcej nie powrócę już”.
Czerwonym blaskiem otoczona,
Rozkosznie prężąc swe ramiona
Mknie lekko tańcem podniecona,
Lecz oczy dziwnie lśnią,
Błysk stali: —
Chwieje się i słania,
Jęk cichy . . . cichy jęk konania . . .
Krew spływa . . . koniec snów, kochania.
Ostatnie tango to! . . .

Słowa: Stanisław Ratold
Muzyka: Emile Deloire

Ostatnie tango
120×140 cm, olej na płótnie, 2014

Karuzela z Madonnami

Wsiadajcie madonny
madonny
Do bryk sześciokonnych
...ściokonnych!
Konie wiszą kopytami
nad ziemią.
One w brykach na postoju
już drzemią.
Każda bryka malowana
w trzy ogniste farbki
I trzy końskie maści:
od sufitu
od dębu
od marchwi.
Drgnęły madonny
I orszak konny
Ruszył z kopyta.
Lata dookoła
Gramofonowa
Płyta,
Taka
płyta:

Migają w krąg anglezy grzyw
I lambrekiny siodeł,
I gorejące wzory bryk
Kwiecisto-laurkowe.
A w każdej bryce vis á vis
Madonna i madonna
W nieodmienionej pozie tkwi
Od dziecka odchyłona
— białe konie
— bryka
— czarne konie
— bryka
— rude konie
— bryka
Magnifikat!
A one w Leonardach min,
W obrotach Rafaela,
W okrągłych ogniach, w kłatkach z lin,
W przedmieściach i niedzielach
I w każdej bryce vis á vis
Madonna i madonna
I nie wiadomo, która śpi,

A która jest natchniona
— szóstka koni
— one
— szóstka koni
— one
— szóstka koni
— one
Zakręcone!
I coraz wolniej karuzela
Puszcza refren
I Peryfe
rafa
elickie
madonny
przed
mieścia
wymieniają
konne piętro
.....
Wsiadajcie
w sześćo...!

Słowa: Miron Białoszewski
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Karuzela z Madonnami
140×140 cm, olej na płótnie, 2014

Taki pejzaż

Psy kulawe
stroją drogi
diabeł dziewczkom
plącze nogi
drzewa kwiatom
kwiaty cierniom
po marzeniach
trupy bieżną

taki pejzaż
taki pejzaż

Nieraz zbrodniarz
łzą zapłacze
ślepy żebrak
znajdzie pracę
błądny ognik
ciemny parów
bosy rycerz
złoty laur

taki pejzaż
taki pejzaż

Wiatry wieją
sosny krzywe
nieprzydatne
lecz prawdziwe
grajek piosnkę
z nich wyładzi
snem napoi
gwiazdkę zdradzi
będzie pejzaż
śpiewny rzewny

taki pejzaż
taki pejzaż

Słowa: Andrzej Szmidt
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Taki pejzaż
110×380 cm, tryptyk, olej na płótnie, 2014

Pocałunki

Wciąż powtarzasz. Uparcie i skrycie,
Patrzysz w okno i smutek masz w oku . . .
Przecież mnie kochasz nad życie?
Sam mi mówiłeś przeszłego roku . . .

Nie widziałam cię już od miesiąca
I nic. Jestem może bledsza,
Trochę śpiąca, trochę bardziej milcząca,
Lecz widać można żyć bez powietrza!

Gdy się miało szczęście, które się nie trafia:
Czyjeś ciało i ziemię całą —
A zostanie tylko, tylko fotografia,
To — to jest bardzo mało . . .

Powiedziałeś mi: Kiedy do mnie pieszysz,
Nie wystukuj wszystkiego na maszynie,
Dopisz jedną linię własną ręką,
Kilka słów, doprawdy nic wielkiego —
Tak tak tak tak tak tak tak tak tak . . .

Wciąż się śmiejesz, lecz coś tkwi poza tym,
Patrzysz w niebo, na rzeźby obłoków . . .
Przecież ja jestem i niebem, i światem?
Sam mi mówiłeś przeszłego roku . . .

Nie widziałam cię już od miesiąca.
I nic. Jestem może bledsza,
Trochę śpiąca, trochę bardziej milcząca,
Lecz widać można żyć bez powietrza . . .

Słowa: Maria Jasnorzewska-Pawlikowska
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Pocałunki
100×80 cm, olej na płótnie, 2015

Grande Valse Brillante

Ty — wódkę za wódką w bufecie . . .
Oczami po sali drewnianej —
I serce ci wali.
(Czy pamiętasz?)
orkiestra
powoli
opada
przycicha
powiada,
że zaraz
(Czy pamiętasz, jak ze mną . . .?)
już znalazł
twój wzrok moje oczy,
już idziesz —
po drodze
zamroczy —
już zaraz
za chwilę . . .
(Czy pamiętasz, jak ze mną tańczyłeś? . . .)
podchodzisz
na palcach
i zaraz
nad głową
grzmotnęło do walca
porywa — na życie i śmierć — do tańca
Grande Valse Brillante

Czy pamiętasz, jak ze mną tańczyłeś walca,
Panną, madonną, legendą tych lat?
Czy pamiętasz, jak ruszył świat do tańca,
Świat, co w ramiona ci wpadł?
Wylękniony bluźnierca,
Dotulałeś do serca
W utajeniu kwitnące te dwie,
Unoszone gorąco,
Unisono dyszące,
Jak ja cała, w domysłach i mgle . . .
I tych dwoje nad dwiema,
Co też są, lecz ich nie ma,
Bo rzęsami zakryte
Wnet zakryte, i w dół,
Jakby tam właśnie były
I błękitem pieściły,
Jedno tę, drugie tę, pół na pół.

Gdy przez sufit przetaczasz —
Nosem gwiazdy zahaczasz,
Gdy po ziemi młynkujesz,
To udajesz siłacza.
Wątle mięśnie naprężasz,
Pierś cherlawą wytężasz,
Będę miała atletę
I huzara za męża.

Czy pamiętasz, jak ze mną tańczyłeś walca,
Panną, madonną, legendą tych lat?
Czy pamiętasz, jak ruszył świat do tańca,
Świat, co w ramiona ci wpadł?
Wylękniony bluźnierca,
Dotulałeś do serca
W utajeniu kwitnące te dwie,
Unoszone gorąco,
Unisono dyszące,
Jak ja cała, w domysłach i mgle . . .
I tych dwoje nad dwiema,
Co też są, lecz ich nie ma,
Bo rzęsami zakryte
Wnet zakryte, i w dół,
Jakby tam właśnie były
I błękitem pieściły,
Jedno tę, drugie tę, pół na pół.

A tu noga ugrzęzła,
Drzazga w bucie uwięzła,
Bo ma dziurę w podeszwie
Mój pretendent na męża.
Ale szarpnie się wyrwie —
I już wolny, odeszło,
I walcuje, szurając
Odwinieją podeszwą.

Czy pamiętasz, jak ze mną tańczyłeś walca,
Panną, madonną, legendą tych lat?
Czy pamiętasz, jak ruszył świat do tańca,
Świat, co w ramiona ci wpadł?
Wylekziony bluźnierca,
Dotulałeś do serca
W utajeniu kwitnące te dwie,
Unoszone gorąco,
Unisono dyszące,
Jak ja cała, w domysłach i mgle...
I tych dwoje nad dwiema,
Co też są, lecz ich nie ma,
Bo rzesami zakryte
Wnet zakryte, i w dół,
Jakby tam właśnie były
I błękitem pieściły,
Jedno tę, drugie tę, pół na pół.

Słowa: Julian Tuwim
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Grande Valse Brillante
160×110 cm, olej na płótnie, 2015

Бабушка

Продолговатый и твёрдый овал,
Чёрного платья раструбы. . .
Юная бабушка! Кто целовал
Ваши надменные губы?

Руки, которые в залах дворца
Вальсы Шопена играли. . .
По сторонам ледяного лица
Локоны, в виде спирали.

Тёмный, прямой и взыскательный взгляд.
Взгляд, к обороне готовый.
Юные женщины так не глядят.
Юная бабушка, кто вы?

Сколько возможностей вы унесли,
И невозможностей — сколько? —
В ненасытимую прорву земли,
Двадцатилетняя полька!

День был невинен, и ветер был свеж.
Тёмные звезды погасли.
— Бабушка! — Этот жестокий мятеж
В сердце моём — не от вас ли? . . .

Tekst: Marina Cwietajewa
Muzyka: Andrzej Żarycki

Babuni
100×90 cm, olej na płótnie, 2015

Groszki i róże

Masz takie oczy zielone
Zielone jak letni wiatr
Zaczarowanych lasów
I zaczarowanych malw
Dla ciebie mały ogrodnik
Zasadził groszków tysięcy
W kapocie stracha na wróble
Pragnął ci miłość przysiąc
Więc z koszem groszków mały strach
Pierwszy raz spojrział ci w oczy
O tysięcy więcej znalazł barw
Niż wyśnił sobie w nocy
I odtąd pod oknem twoim
Zaczarowany kamienny
Z bukietem groszków stoi
Strach romantyczny wierny

Masz takie usta czerwone
Czerwone jak pożar zórz
Zaczarowanych ranków
I zaczarowanych róż
Dla ciebie mały ogrodnik
Posadził pnące róże
Że tobą był urzeczony
Pragnął cię nimi urzec
I z róż naręczem przyszedł raz
Prosić o jedno twe słowo
Oślepił go twych oczu blask
Milczałaś kolorowo
I odtąd pod oknem twoim
I groszki kwitną i róże
Na modłę wiotkich powoi
Pną się i pną po murze

Masz takie usta czerwone
Czerwone jak pożar zórz
Zaczarowanych ranków
I zaczarowanych róż

Masz takie oczy zielone
Zielone jak letni wiatr
Zaczarowanych lasów
I zaczarowanych malw

Słowa: Julian Kacper i Henryk Roztworowski
Muzyka: Zygmunt Konieczny

Groszki i róże
120×100 cm, olej na płótnie, 2015

Wystawa

**„Taki pejzaż — piosenki Ewy Demarczyk
w malarstwie Marcina Telegi”**

zrealizowana dzięki wsparciu Fundacji Niepodległości